

si dovoluje Vás pozvat na seminář

Právní aspekty definice ohroženého dítěte

Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Akreditace Ministerstva vnitra České republiky

Termín a místo konání: 31. března 2020, 9:00 - 15:00

školicí prostory Kolumbus PM, s. r. o.
Trnitá 3, Brno
zastávka MHD Autobusové nádraží, Nové sady, Úzká

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.
asistent soudce Ústavního soudu, lektor Právnické fakulty Masarykovy univerzity,
více než dvanáct let praxe v oblasti vzdělávání úředníků, autor desítek českých i
zahraničních publikací, člen Světové organizace pro rodinné právo

Cíle programu:

Ustanovení 6 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, vymezuje oblasti, které mohou vyvolávat ohrožení dítěte, a dále situace, v nichž není řádně nebo dostatečně zajištěna péče o dítě, nebo které dítě bezprostředně ohrožují na životě a zdraví, popř. ohrožují řádnou výchovu dítěte: Zákon do této oblasti rovněž řadí případy, kdy se dítě samo projevuje nevhodným způsobem a jeho chování je rizikové. Lze konstatovat, že ustanovení § 6 ZSPOD je **základní normou, která ovládá celou agendu sociálně-právní ochrany dětí.** Je proto bezpodmínečně nutné, aby **každý pracovník působící na úseku sociálně-právní ochrany dětí obsah uvedeného ustanovení znal, ale rovněž aby byl schopen toto ustanovení v každé posuzované situaci řádně interpretovat.** Nyní nabízený program se soustředí na právní aspekty demonstrativního výčtu ohrožených dětí. Pracovní metodou je rozdělení zákonných důvodů pro zajištění sociálně-právní ochrany dětí do čtyř oblastí (podle doporučení v komentáři k ZSPOD). Každý z bodů bude (nesuggestivně) detailně analyzován, včetně odkazu na komentáře k ZSPOD, metodiku v oblasti SPOD a v neposlední řadě též judikaturu.

Cílem programu je osvojit si metody, jak vymezit cílovou skupinu dětí, na níž je zaměřena sociálně-právní ochrana dětí. Vzhledem k praktickému zaměření bude důraz kladen zejména na práva a povinnosti OSPOD, který kromě poradenství dotčeným osobám a prací s nimi může jménem dítěte podávat příslušné návrhy a dítě zastupovat, či se alespoň vyjadřovat k zamýšleným opatřením soudu. Posláním programu je zejména **posílení dovednostních kompetencí cílové skupiny,** především při spolupráci s dětmi, mládeží či rodiči. Cílem je současně posluchače upozornit na citlivá místa úpravy, a to v kontextu podstaty, účelu a poslání Úmluvy o právech dítěte a ústavního pořádku vůbec.

Po absolvování programu absolvent bude:

- rozumět základní právní terminologii v uvedené oblasti,
- schopen vymezit cílové skupiny pro poskytnout základního poradenství,
- schopen definovat základní identifikační složky nejlepšího zájmu dítěte,
- schopen argumentovat ve prospěch i neprospěch zásahu OSPOD v modelových situacích,
- schopen definovat práva dítěte vůči ostatním subjektům,
- znát aktuální judikaturu,
- znát připravované novely právního řádu.

Obsah programu:

1. Ohrožené dítě. Princip nejlepšího zájmu dítěte v legislativě a právní úprava

- Úvod do problematiky, zakotvení principu v Úmluvě o právech dítěte a jeho projevy v občanském zákoníku, zákonu o sociálně-právní ochraně dětí a dalších právních předpisech. Participační práva dítěte.
  - Ústavní pořádek, zejména Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů
  - Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
  - Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
  - § 31 odst. 1 ZSPOD o péči děti ve smyslu poskytování pomoci při překonávání nepříznivých sociálních podmínek a výchovných vlivů s cílem umožnit jim
- začlenění do společnosti, včetně začlenění pracovního.
  - § 3 písm. a) zákona o sociálních službách, že sociální službou se rozumí činnost nebo soubor činností podle tohoto zákona zajišťujících pomoc a podporu
- osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení
  - Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
  - Zákon č. 292/2012 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů
  - Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Ohrožené dítě
- Smysl sociálně-právní ochrany dětí - poskytnutí pomoci dětem, jejichž práva, oprávněné zájmy, zdraví, život a řádný vývoj jsou ohroženy v důsledku nedostatečné péče nebo nečinnosti osob, které mají za ochranu těchto hodnot odpovědnost ze zákona nebo na základě rozhodnutí soudu
- Demonstrativní povaha výčtu v § 6 ZSPOD.
- Má ochrana oprávněných zájmů dítěte (práva na řádný a příznivý vývoj) větší význam než ochrana soukromí rodiny?
- Posuzování ohrožení dítěte jako interdisciplinární otázka.
- Exkurz do judikatury.

2. Děti s nedostatečnou péčí

- Koncepční odlišení výchovy a péče.
- Potřebnost sociálně-právní ochrany na straně dětí, jejichž rodiče nevykonávají rodičovskou odpovědnost.
- Situace, kdy rodiče nebo jediný rodič dítěte, který je nositelem a vykonavatelem rodičovské odpovědnosti, zemřeli.
- Děti nalezené (babyboxy).
- Děti narozené matkám s utajenou totožností.
- Děti rodičů neplnících povinnosti z rodičovské odpovědnosti.
  - Intenzita a četnost porušení
- Děti rodičů nevyužívajících nebo zneužívajících práva z rodičovské odpovědnosti.
  - Intenzita a četnost porušení
- Lze za ohrožené dítě za určitých okolností považovat například i dítě, které bylo svěřeno do péče jednoho z rodičů, když tento rodič neumožňuje styk dítěte
- s druhým rodičem nebo když nerezidentní rodič nemá o styk s dítětem zájem, přestože dítě se s ním stýkat chce?
- Vymezení situací, kdy děti byly svěřeny do péče jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte a kdy tato osoba neplní povinnosti plynoucí ze svěřením dítěte do její péče.
- Žadatelé o udělení mezinárodní ochrany, azylanti nebo osoby požívající doplňkové ochrany, popř. děti, které se na území České republiky nacházejí bez doprovodu rodičů nebo jiných odpovědných osob.
- Exkurz do judikatury.

3. Děti se závadným chováním

- Děti, které vedou zahálčivý nebo nemravný život spočívající zejména v tom, že
  - zanedbávají školní docházku,
  - ústavní předpoklady práva na vzdělání a konfrontace se zákonnou povinnou školní docházkou,
  - intenzita a četnost porušení,
  - platí i pro předškolní docházku?
  - nepracují, i když nemají dostatečný zdroj obživy,
  - právo na práci a konfrontace se socialistickou pracovní povinností
  - požívají alkohol nebo návykové látky,
  - intenzita a četnost
  - diagnostické posouzení závislosti
  - jsou ohroženy závislostí,
  - diagnostické posouzení závislosti
  - živí se prostitucí,
  - spáchaly trestný čin nebo, jde-li o děti mladší než patnáct let, spáchaly čin, který by jinak byl trestným činem,
  - opakovaně nebo soustavně páchají přestupky podle zákona upravujícího přestupky nebo jinak ohrožují občanské soužití.
- Děti ohrožující sebe.
  - charakter sebepoškozování se,
  - zákonné mantinely dovolení zásahu do tělesné integrity.

- Děti ohrožující své okolí.
  - je ohrožující dítě ohroženým dítětem?
- Odlišení závadného a delikventního chování.
- Děti, které se opakovaně dopouštějí útěků od rodičů nebo jiných fyzických nebo právnických osob odpovědných za jejich výchovu.
  - definice a správná interpretace pojmu "útěk".
- Exkurz do judikatury.

4. Děti jako objekt

- Děti, na kterých byl spáchán trestný čin ohrožující život, zdraví, svobodu, jejich lidskou důstojnost, mravní vývoj nebo jmění, nebo je zde podezření ze spáchání takového činu.
  - Zdůraznění aspektu, zda tato skutečnost svým trváním nebo intenzitou nepříznivě ohrožuje nebo může ohrozit řádný vývoj dítěte.
  - Nutnost přihlídnout k tomu, který z oprávněných zájmů dítěte byl trestným činem dotčen.
- Dítě jako objekt šikany, dítě jako původce šikany.
- Děti, které jsou ohrožovány násilím mezi rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za jejich výchovu, popřípadě násilím mezi dalšími fyzickými osobami.
  - Dítě jako přímá i nepřímá oběť násilí.
  - Opakovanost násilí.
  - Intenzita násilí.
- Exkurz do judikatury.

5. Děti umístěné v zařízení

- Děti, které jsou na základě žádostí rodičů nebo jiných osob odpovědných za jejich výchovu opakovaně umísťovány do zařízení zajišťujících nepřetržitou péči nebo jejichž umístění v takových zařízeních trvá déle než 6 měsíců.
- Umístění do specializovaného zařízení.
- Problémy a nedostatky na straně rodičů.
- "Nezvládnutí" výchovy dítěte rodiči jako důvod pro umístění?
- Participační práva dítěte při rozhodování o umístění.
- Informační povinnost osob.